

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)
16. září 2004*

Ve věci C-465/01,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,

podaná dne 4. prosince 2001,

Komise Evropských společenství, zastoupená J. Sackem, jako zmocněncem,
s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Rakouské republice, zastoupené H. Dossiem, jako zmocněncem, s adresou pro
účely doručování v Lucemburku,

žalované,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans, předseda senátu, R. Schintgen (zpravodaj),
R. Silva de Lapuerta, P. Kūris a G. Arestis, soudci,

generální advokát: F. G. Jacobs,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k přijatému rozhodnutí, po vyslechnutí generálního advokáta,
rozhodnout věc bez jednání a bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Rakouská republika nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z:

- a) článku 39 ES a článku 8 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství (Úř. věst. L 257, s. 2), ve znění

nařízení Rady (EHS) č. 2434/92 ze dne 27. července 1992 (Úř. věst. L 245, s. 1, dále jen „nařízení č. 1612/68“), jakož i z článku 28 Dohody o Evropském hospodářském prostoru (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3 a s. 572, dále jen „dohoda o EHP“), tím, že odepřela pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru (dále jen „EHP“) právo být volen do komor práce;

- b) ustanovení dohod uzavřených Společenstvím s některými třetími zeměmi, která stanoví zásadu zákazu diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky ve prospěch pracovníků pocházejících z těchto zemí a vykonávajících v souladu s předpisy povolání ve členském státě tím, že těmto pracovníkům odepřela právo být volen do rady zaměstnanců a do valné hromady komor práce.

Právní rámec

Ustanovení práva Společenství

- 2 Podle článku 39 ES:

„1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků ve Společenství.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

[...]

4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.“

3 První bod odůvodnění nařízení č. 1612/68 zní takto:

„vzhledem k tomu, že volný pohyb pracovníků ve Společenství musí být zajištěn nejpozději na konci přechodného období; že dosažení tohoto cíle předpokládá odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky, jakož i právo těchto pracovníků volně se pohybovat uvnitř Společenství za účelem výkonu zaměstnání, s výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností nebo veřejným zdravím“.

4 Články 7 a 8 nařízení č. 1612/68 se nacházejí v první části tohoto nařízení, která se zabývá „zaměstnávání[m] a rodin[ami] pracovníků“, v hlavě II nazvané „Výkon zaměstnání a rovnost zacházení“.

5 Uvedený článek 7 stanoví:

„1. S pracovníkem, který je státním příslušníkem členského státu, nesmí být na území jiného členského státu z důvodu jeho státní příslušnosti zacházeno jinak než s tuzemskými pracovníky, jde-li o podmínky zaměstnávání a pracovní podmínky,

zejména z oblasti odměňování, propouštění a návratu k povolání nebo opětného zaměstnání, pokud se stal nezaměstnaným.

2. Požívá stejné sociální a daňové výhody jako tuzemští pracovníci.

[...]

4. Jakékoli ustanovení v kolektivní nebo individuální smlouvě nebo v jiném kolektivním ujednání, týkající se přístupu k zaměstnání, zaměstnání, odměňování a jiných pracovních podmínek nebo podmínek skončení pracovního poměru, je od počátku neplatné, pokud stanoví nebo povoluje diskriminační podmínky vůči pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států.“

6 Podle článku 8 nařízení č. 1612/68:

„Pracovník, který je státním příslušníkem jednoho členského státu a je zaměstnán na území jiného členského státu, požívá rovného zacházení v oblasti členství v odborových organizacích a výkonu práv spojených s odborovou činností, včetně hlasovacího práva a práva přístupu na správní nebo vedoucí místa v odborových organizacích; může být vyloučen z účasti ve vedení subjektů veřejného práva a z výkonu veřejnoprávních funkcí. Rovněž požívá práva být volen do orgánů zastupujících pracovníky v podnicích.

Těmito ustanoveními nejsou dotčeny právní předpisy, které v některých členských státech přiznávají pracovníkům z ostatních členských států širší práva.“

7 Článek 28 dohody o EHP stanoví:

„1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků mezi členskými státy ES a státy ESVO.

2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států ES a ESVO na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

[...]

4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.

[...]“ *(neoficiální překlad)*

8 Společenství uzavřelo určitý počet dohod se třetími zeměmi, zejména Dohodu zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, evropské dohody zakládající přidružení se zeměmi střední a východní Evropy nebo

dohody o spolupráci a poté o přidružení uzavřené se zeměmi Maghrebu, na základě kterých se na pracovníky, kteří jsou státními příslušníky dotyčných třetích zemí a kteří jsou legálně zaměstnáni na území členského státu, vztahuje zásada neexistence jakékoliv diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o pracovní podmínky a odměnu za práci.

Vnitrostátní právní úprava

- 9 V Rakousku článek 1 Arbeiterkammergesetz (zákon o komorách práce, BGBI. 1991/626 ve znění zveřejněném v BGBI. I, 1998/166, dále jen „AKG“) stanoví, že cílem komor práce a zaměstnanců, jakož i federální komory práce a zaměstnanců (dále jen „komory práce“) je zastupovat a podporovat sociální, hospodářské a kulturní zájmy pracovníků obou pohlaví.
- 10 Uvedené komory, jež jsou institucemi veřejného práva, jejichž členy jsou v zásadě všichni pracovníci prostřednictvím placení členského příspěvku, vykonávají rovněž poradní úlohu v legislativní oblasti.
- 11 Jedním z orgánů komor práce je zejména valné shromáždění (článek 46 AKG). Valné shromáždění je voleno na dobu pěti let (čl. 18 odst. 1 AKG) pracovníky, kteří mají hlasovací právo, rovným, přímým a tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení (článek 19 AKG). V souladu s čl. 20 odst. 1 AKG mají všichni pracovníci, kteří jsou členy dotyčné komory práce ke dni voleb, hlasovací právo.

12 Pokud jde o podmínky volitelnosti, článek 21 AKG stanoví:

„Zvolen do komory práce může být každý pracovník, který je členem této komory a který ke dni voleb:

1. dosáhl věku 19 let a

2. byl zaměstnán v Rakousku po celkovou dobu alespoň dvou let za posledních pět let v rámci pracovní nebo zaměstnanecké smlouvy, která ho opravňuje k členství v uvedené komoře, a

3. nezávisle na podmínce věku požadovaného pro volitelnost nebyl prohlášen za nezpůsobilého být volen do národní rady.“

13 Podle čl. 26 odst. 4 Bundesverfassungsgesetz (federální ústavní zákon):

„Všichni muži a všechny ženy, kteří mají rakouskou státní příslušnost k rozhodnému dni a kteří dosáhli věku 19 let před 1. lednem roku, ve kterém se konají volby, mají právo být voleni.“

- 14 Rady zaměstnanců, jejichž zřízení je v rakouských podnicích určité velikosti povinné, jsou pověřeny obranou zájmů pracovníků dotyčného podniku, a zejména dohledem nad dodržováním právních předpisů přijatých v jejich prospěch.
- 15 Článek 53 odst. 1 Arbeitsverfassungsgesetz (zákon provádějící ústavní principy týkající se práce, BGB1. 1974/22, ve znění zveřejněném v BGB1. 1993/460), který stanoví podmínky volitelnosti do rady zaměstnanců, zní takto:

„Zvolen může být každý zaměstnanec, který

1. a) má rakouskou státní příslušnost nebo

b) je státním příslušníkem státu, který je smluvní stranou Dohody o EHP a
2. dosáhl věku 19 let ke dni vyhlášení voleb a
3. má alespoň šest měsíců pracovní praxe v závodě nebo v podniku, k němuž závod patří, a
4. nezávisle na podmínce rakouské státní příslušnosti nebyl zbaven svého práva účastnit se voleb do národní rady [...]“

Postup před zahájením soudního řízení

- 16 Komise, majíc za to, že rakouská právní úprava je neslučitelná s požadavky práva Společenství jednak v tom, že povoluje volby do komor práce pouze rakouským státním příslušníkům, a jednak v tom, že vylučuje z voleb do komor práce a do rady zaměstnanců pracovníky, kteří jsou v souladu s předpisy zaměstnání ve členském státě a jejichž země původu uzavřela se Společenstvím dohodu, na základě které požívají rovnost zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, vyzvala dopisem ze dne 9. července 1999 Rakouskou republiku k předložení jejich vyjádření ve lhůtě dvou měsíců.
- 17 Rakouská vláda dne 6. září 1999 uznala nesoulad své právní úpravy se svými povinnostmi vyplývajícími z práva Společenství, pokud jde o pracovníky, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států Unie nebo EHP, přičemž poznamenala, že dotčená vnitřní právní úprava je zbavena účinků z důvodu přímé použitelnosti práva Společenství. Nezbytné změny za účelem rozšíření volitelnosti do komor práce na všechny tyto pracovníky bez ohledu na jejich státní příslušnost jsou nicméně připravovány. Tato vláda naopak zpochybňovala tvrzení Komise, pokud se jedná o pracovníky, kterým dohoda uzavřená se třetími zeměmi, ze kterých pocházejí, zaručuje, že požívají rovnosti zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, jestliže legálně vykonávají závislou činnost ve členském státě.
- 18 Jelikož v rakouské právní úpravě nebyla provedena žádná změna, zaslala Komise Rakouské republice dne 29. prosince 2000 odůvodněné stanovisko, ve kterém ji vyzvala k přijetí ve lhůtě dvou měsíců od jeho oznámení nezbytných opatření k dosažení souladu s povinnostmi vyplývajícími z článku 39 ES, článku 8 nařízení č. 1612/68 a článku 28 dohody o EHP, jakož i z ustanovení výše uvedených dvoustranných dohod uzavřených Společenstvím.

- 19 Poněvadž odpověď rakouské vlády na toto odůvodněné stanovisko obsažená v dopisech ze dne 27. února a 12. dubna 2001 neobsahovala žádnou novou informaci, rozhodla se Komise podat tuto žalobu.

K žalobě

- 20 Na podporu své žaloby se Komise dovolává dvou žalobních důvodů. První vychází z odmítnutí práva být volen do komor práce pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států Unie nebo EHP. Druhý se týká vyloučení volitelnosti do valné hromady komor práce a do rady zaměstnanců pracovníků pocházejících ze třetích zemí, kteří jsou v souladu s předpisy zaměstnání v Rakousku a na které se vztahuje dohoda uzavřená mezi Společenstvím a jejich zemí, která stanoví zásadu zákazu diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky.
- 21 Je třeba postupně přezkoumat opodstatněnost těchto dvou žalobních důvodů.

K prvnímu žalobnímu důvodu

Tvrzení účastníků řízení

- 22 Podle Komise je podmínka stanovená rakouskou právní úpravou, podle které je volitelnost do komor práce podřízena podmínce rakouského státního občanství, zjevně neslučitelná s články 39 ES a čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1612/68 tak, jak jsou vykládány Soudním dvorem, jakož i s článkem 28 dohody o EHP, jež obsahuje podobná ustanovení.

- 23 Z rozsudků ze dne 4. července 1991, ASTI (C-213/90, Recueil, s. I-3507, dále jen „rozsudek ASTI I“) a ze dne 18. května 1994, Komise v. Lucembursko (C-118/92, Recueil, s. I-1891, dále jen „rozsudek ASTI II“) totiž podle ní vyplývá, že vnitrostátní právní úprava, která odpírá pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, právo být voleni ve volbách do institucí, jako jsou profesní komory, ve kterých je členství dotyčných osob povinné a jimž mají tyto osoby povinnost platit členský příspěvek, které jsou pověřeny obranou, jakož i zastupováním zájmů pracovníků, přičemž vykonávají i poradní úlohu v legislativní oblasti, je v rozporu se základní zásadou zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti vyjádřenou v článku 39 ES a čl. 8 odst. 1 nařízení č. 1612/68. Stejný závěr platí pro článek 28 Dohody o EHP, jejíž relevantní ustanovení jsou totožná s článkem 39 ES.
- 24 Rakouská vláda navrhuje zamítnout tento žalobní důvod s poukazem na to, že komory práce jsou veřejnoprávními subjekty podílejícími se významným způsobem na výkonu veřejné moci, což odůvodňuje vyloučení všech zahraničních pracovníků z práva být do nich voleni.

Závěry Soudního dvora

- 25 Za účelem rozhodnutí o opodstatněnosti tohoto žalobního důvodu je třeba úvodem připomenout, že v oblasti volného pohybu pracovníků v Evropské unii stanoví čl. 39 odst. 2 ES, který ostatně představuje pouze specifické vyjádření základního pravidla zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v čl. 12 prvním pododstavci ES, zákaz jakékoliv diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.

- 26 Tato zásada je zakotvena v několika zvláštních ustanoveních nařízení č. 1612/68, zejména v člancích 7 a 8.
- 27 Konkrétněji čl. 8 první pododstavec uvedeného nařízení stanoví, že pracovník, který je státním příslušníkem jednoho členského státu a je zaměstnán na území jiného členského státu, požívá rovného zacházení v oblasti členství v odborových organizacích a výkonu práv spojených s odborovou činností, jakož i práva být volen do orgánů zastupujících pracovníky v podnicích.
- 28 V tomto ohledu Soudní dvůr již v rozsudcích ASTI I a ASTI II rozhodl, že toto ustanovení se použije na hlasovací právo a právo být volen ve volbách do institucí, jako jsou profesní komory, ve kterých je členství pracovníků povinné a jimž mají povinnost platit členský příspěvek, které jsou pověřeny obranou, jakož i zastupováním jejich zájmů.
- 29 Co se týče Dohody o EHP, je znění jejího čl. 28 odst. 2 téměř totožné se zněním čl. 39 odst. 2 ES.
- 30 V této souvislosti z čl. 39 odst. 2 ES, čl. 8 prvního pododstavce nařízení č. 1612/68 a čl. 28 odst. 2 Dohody o EHP vyplývá, že s pracovníky, kteří jsou státními příslušníky členského státu nebo státu Evropského sdružení volného obchodu (dále jen „ESVO“) a kteří jsou zaměstnáni v jiném členském státě, musí být zacházeno stejným způsobem jako se státními příslušníky hostitelského členského státu, pokud jde zejména o pracovní podmínky a konkrétně o práva spojená s odborovou činností, včetně práva být volen do institucí zastupujících a hájících zájmy pracovníků, jako jsou komory práce v Rakousku.

- 31 Je ovšem nepochybné, že podle vnitrostátní právní úpravy, na niž mříí tato žaloba, závisí volitelnost do uvedených komor práce na podmínce rakouské státní příslušnosti, což vláda tohoto členského státu nezpochybňuje.
- 32 Taková podmínka, kterou splňují pouze rakouští pracovníci, je přímou diskriminací vůči zahraničním pracovníkům.
- 33 Z uvedeného vyplývá, že právní úprava Rakouské republiky, která odepírá pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiného členského státu Evropské unie nebo státu ESVO, právo být volen do komor práce z pouhého důvodu, že dotyčné osoby nemají rakouskou státní příslušnost, je v rozporu se základní zásadou zákazu jakékoliv diskriminace na základě státní příslušnosti, na které jsou založena výše uvedená ustanovení práva Společenství.
- 34 Tento závěr není nikterak zpochybněn tvrzením rakouské vlády, podle kterého jsou komory práce v Rakousku veřejnoprávními subjekty podléajícími se na výkonu veřejné moci.
- 35 Z rozsudků ASTI I a ASTI II vyplývá, že vnitrostátní právní úprava, která odpírá pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států, hlasovací právo nebo právo být volen ve volbách do institucí, jako jsou profesní komory, ve kterých je členství dotyčných osob povinné a jimž mají povinnost platit členský příspěvek, které jsou pověřeny obranou, jakož i zastupováním zájmů pracovníků, je v rozporu se základní zásadou zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, navzdory skutečnosti, že uvedené komory mají podle vnitrostátního práva povahu veřejnoprávních subjektů a vykonávají poradní úlohu v legislativní oblasti.

- 36 Rakouská vláda nepředložila žádnou informaci, na základě které by bylo možné konstatovat, že komory práce v Rakousku vykazují odlišné vlastnosti od těch, které jsou příznačné pro lucemburské profesní komory dotčené ve věcech, které vedly k výše zmíněným rozsudkům.
- 37 Mimoto, co se týče právě komor práce v Rakousku, Soudní dvůr již rozhodl, že podmínka státní příslušnosti, které rakouská právní úprava podřizuje právo být volen do uvedených komor, je neslučitelná se zásadou neexistence jakékoliv diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o pracovní podmínky (rozsudek ze dne 8. května 2003, *Wählergruppe Gemeinsam*, C-171/01, Recueil, s. I-4301), vyjádřenou v čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80 ze dne 19. září 1980 o rozvoji přidružení (dále jen „rozhodnutí č. 1/80“) přijatém Radou přidružení zřízenou Dohodou zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem, jež byla podepsána dne 12. září 1963 v Ankaře Tureckou republikou na jedné straně a členskými státy EHS a Společenstvím na druhé straně, a která byla uzavřena, schválena a potvrzena jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685, dále jen „dohoda zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem“).
- 38 Znění článku 10 rozhodnutí č. 1/80 je přitom téměř totožné se zněním čl. 39 odst. 2 ES a čl. 28 odst. 2 Dohody o EHP.
- 39 Je namístě dodat, že v každém případě podle ustálené judikatury představuje nepoužitelnost pravidel stanovených v článku 39 ES na činnosti zahrnující podíl na výkonu veřejné moci výjimku ze základní svobody, která musí být z tohoto důvodu vykládána tak, že dosah této výjimky je omezen na to, co je naprosto nezbytné pro ochranu zájmů, kterým členské státy mohou poskytovat ochranu. Z uvedeného vyplývá, že tato výjimka nemůže odůvodňovat to, aby členský stát obecně podřídil jakoukoliv účast ve veřejnoprávních subjektech, jako jsou komory práce v Rakousku,

podmínce státní příslušnosti. Tato výjimka pouze povoluje vyloučit v konkrétním případě zahraniční pracovníky z určitých specifických činností dotčeného subjektu, které s sebou samy o sobě skutečně nesou přímý podíl na veřejné moci (viz zejména výše uvedený rozsudek ASTI I, bod 19, a rozsudek Wählergruppe Gemeinsam, bod 92).

- 40 Soudní dvůr z toho dovedl v bodě 93 výše uvedeného rozsudku Wählergruppe Gemeinsam, ve kterém se odvolával na bod 20 rozsudku ASTI I, že jelikož se jedná o zahraniční pracovníky požívající rovnosti zacházení, pokud jde o odměnu za práci a jiné pracovní podmínky, nemůže být vyloučení z práva být volen do instituce zastupující a hájící zájmy pracovníků, jako jsou komory práce v Rakousku, odůvodněno ani právní povahou dotčené instituce tak, jak je definována vnitrostátním právem, ani okolností, že určité úlohy této instituce mohou zahrnovat podíl na výkonu veřejné moci.
- 41 S ohledem na výše uvedené je první žalobní důvod opodstatněný.

K druhému žalobnímu důvodu

Tvrzení účastníků řízení

- 42 Co se týče odepření práva být volen do rad zaměstnanců a komor práce pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, se kterými Společenství uzavřelo dohodu, která těmto pracovníkům zaručuje právo na rovné zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, má Komise za to, že neexistuje žádný důvod

k tomu, aby byl pojem „pracovní podmínky“ vykládán restriktivněji než v rámci Smlouvy o ES. Ačkoli pracovníci dotyčných třetích zemí nepožívají práva na volný pohyb tak, jak je zaručeno Smlouvou, ti z nich, kteří vykonávají řádné zaměstnání ve členském státě, by se tak neměli nacházet v méně příznivém právním postavení než jejich protějšky, kteří jsou státními příslušníky Společenství. To je totiž právě předmětem ustanovení o zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v dohodách, o něž jde v této žalobě.

- 43 Rakouská vláda zdůrazňuje, že pojem „pracovní podmínky“ ve smyslu dohod uvedených Komisí nezahrnuje právo pracovníků pocházejících z dotyčných třetích zemí účastnit se voleb do zákonem zřízených institucí zastupujících zájmy zaměstnanců, jako jsou komory práce a rady zaměstnanců. Uvedený pojem má totiž užší dosah než stejný pojem používaný v článku 39 ES jednak z důvodu, že rozvedení tohoto ustanovení v nařízení č. 1612/68, jehož čl. 8 první pododstavec výslovně stanoví práva spojená s odborovou činností a práva jim podobná, právě v rámci dotyčných mezinárodních dohod neexistuje, a jednak z důvodu, že tyto mezinárodní dohody sledují méně ctižádostivé cíle než Smlouva v tom, že nestanoví volný pohyb pracovníků. Za těchto podmínek není druhý žalobní důvod Komise opodstatněný.

Závěry Soudního dvora

- 44 V tomto ohledu již vyplývá z judikatury Soudního dvora, že čl. 37 odst. 1 první odrážka Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně jedné a Polskou republikou na straně druhé, uzavřené a schválené jménem Společenství rozhodnutím Rady a Komise 93/743/Euratom, ESUO, ES ze dne 13. prosince 1993 (Úř. věst. L 348, s. 1), zřizuje ve prospěch pracovníků polské státní příslušnosti, pokud jsou legálně zaměstnání na

území členského státu, právo na rovnost zacházení, pokud jde o pracovní podmínky, ve stejném rozsahu jako právo obdobně přiznané státním příslušníkům Společenství v čl. 48 odst. 2 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 39 odst. 2 ES) (rozsudek ze dne 29. ledna 2002, Pokrzepowicz-Meyer, C-162/00, Recueil, s. I-1049, bod 41).

- 45 V rámci dohody zakládající přidružení mezi Evropským hospodářským společenstvím a Tureckem Soudní dvůr stejně tak rozhodl, že čl. 10 odst. 1 rozhodnutí č. 1/80, jehož znění je téměř totožné se zněním čl. 39 odst. 2 ES, ukládá každému členskému státu, pokud jde o pracovní podmínky tureckých pracovníků na řádném trhu práce tohoto státu, povinnosti obdobné těm, které se uplatňují na státní příslušníky jiných členských států (výše uvedený rozsudek Wählergruppe Gemeinsam, bod 77).
- 46 Jak již bylo konstatováno v bodě 37 tohoto rozsudku, rozsudek Wählergruppe Gemeinsam se ostatně zabýval právě podmínkou státní příslušnosti, na které podle rakouské právní úpravy závisí volitelnost do komor práce v Rakousku.
- 47 Jak ovšem Komise správně uplatnila, neexistuje žádný důvod k odlišnému výkladu zásady neexistence jakékoliv diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o pracovní podmínky, vyjádřené v ustanoveních jiných dohod uzavřených mezi Společenstvím a třetími zeměmi, než jaký je používán v rámci Smlouvy a který byl již ostatně obdobně použit v rámci dohod uzavřených s Polskem a Tureckem (viz body 44 až 46 tohoto rozsudku).
- 48 Obdobně tomu, co bylo právě konstatováno v rámci prvního žalobního důvodu, pokud jde o Evropskou unii a EHP, a na základě stejných důvodů, je tedy třeba mít za

to, že uvedená zásada brání použití právní úpravy, jako je platná právní úprava v Rakousku, která odepírá právo být volen do subjektů zastupujících a hájících zájmy pracovníků, jako jsou komory práce a rady zaměstnanců, z pouhého důvodu, že dotyčné osoby mají cizí státní příslušnost, na státní příslušníky, kterým svědčí právo z dohody obsahující ustanovení stejného druhu a kteří řádně vykonávají povolání v některém členském státě.

- 49 Zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti vyjádřená v dotyčných dohodách totiž předpokládá, že všichni pracovníci, ať již jsou tuzemští, nebo státní příslušníci jedné z dotyčných třetích zemí, požívají stejných pracovních podmínek, a zejména se mohou rovným způsobem účastnit voleb do institucí hájících a zastupujících zájmy zaměstnanců. Rozdílnost v zacházení na základě státní příslušnosti je v rozporu s touto základní zásadou.
- 50 Důvody, kterých se rakouská vláda dovolávala na podporu opačného tvrzení, nelze přijmout.
- 51 Na jedné straně z důvodů široce rozvinutých v bodech 81 až 86 výše uvedeného rozsudku *Wählergruppe Gemeinsam* v žádném případě okolnost, že byl pojem „jiné pracovní podmínky“, použitý v čl. 48 odst. 2 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 39 odst. 2 ES), rozveden v nařízení č. 1612/68, zejména v jeho čl. 8 prvním pododstavci, který se specificky týká práv spojených s odborovou činností a práv jim podobných, zatímco takové rozvedení neexistuje v rámci dotčených dvoustranných dohod, neznamená, že uvedený pojem má užší dosah než pojem používaný v čl. 39 odst. 2 ES, a že tedy nezahrnuje právo pracovníků pocházejících z dotyčných třetích zemí

účastnit se za stejných podmínek jako tuzemští pracovníci voleb do institucí zastupujících a hájících zájmy zaměstnanců.

52 Na druhé straně vyplývá nejenom ze znění pravidla zákazu diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky, stanoveného v různých dohodách uzavřených mezi Společenstvím a třetími zeměmi a jehož znění je v podstatě totožné se zněním čl. 39 odst. 2 ES, ale také ze srovnání kontextu a cílů těchto dohod s kontextem a cíli Smlouvy, že neexistuje žádný důvod k tomu, aby toto pravidlo mělo jiný dosah než ten, který Soudní dvůr udělil čl. 48 odst. 2 Smlouvy ES (nyní po změně čl. 39 odst. 2 ES) v rozsudcích ASTI I a ASTI II (viz obdobně výše uvedený rozsudek Wählergruppe Gemeinsam, body 88 a 89).

53 Tento výklad je ostatně jediný, který je v souladu s cílem a smyslem dotyčných dohod, neboť přiznání pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, které jsou smluvními stranami takových dohod, a kteří jsou v souladu s předpisy zaměstnání na území členského státu, práva na stejné pracovní podmínky jako pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky členských států, představuje důležitý prvek určený k vytvoření vhodného rámce pro postupnou integraci uvedených migrujících pracovníků v hostitelském členském státě (viz obdobně výše uvedené rozsudky Pokrzeptowicz-Meyer, bod 42, a Wählergruppe Gemeinsam, bod 79).

54 S ohledem na výše uvedené musí být druhý žalobní důvod Komise rovněž přijat.

55 V důsledku toho musí být žaloba Komise považována za opodstatněnou v plném rozsahu.

56 Je tudíž třeba konstatovat, že

- Rakouská republika tím, že odeřela právo být volen do komor práce pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států Evropské unie nebo EHP, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 39 ES a článku 8 nařízení č. 1612/68, jakož i z článku 28 Dohody o EHP;

- Rakouská republika tím, že odeřela právo být volen do rady zaměstnanců a valné hromady komor práce a zaměstnanců pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky třetí země, se kterou Společenství uzavřelo dohodu, jež stanoví zásadu zákazu diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky ve prospěch těchto pracovníků, kteří v souladu s předpisy vykonávají povolání ve členském státě, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z ustanovení těchto dohod.

K nákladům řízení

57 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu bude účastníku řízení, který byl ve sporu neúspěšný, uložena náhrada nákladů řízení, pokud účastník, který byl ve sporu úspěšný, náhradu nákladů ve svém návrhu požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise

požadovala náhradu nákladů řízení ve svém návrhu a Rakouská republika byla ve sporu neúspěšná, je namístě jí uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) a) Rakouská republika tím, že odepřela právo být volen do komor práce a zaměstnanců pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky jiných členských států Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 39 ES a článku 8 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 ze dne 15. října 1968 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství, ve znění nařízení Rady (EHS) č. 2434/92 ze dne 27. července 1992, jakož i z článku 28 Dohody o Evropském hospodářském prostoru.

  - b) Rakouská republika tím, že odepřela právo být volen do rady zaměstnanců a valné hromady komor práce a zaměstnanců pracovníkům, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí, se kterými Společenství uzavřelo dohodu, jež stanoví zásadu zákazu diskriminace, pokud jde o pracovní podmínky ve prospěch těchto pracovníků, kteří v souladu s předpisy vykonávají povolání ve členském státě, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z ustanovení těchto dohod.
- 2) Rakouské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.

Podpisy.